

การประเมินความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4

วิภาพร อินทร์ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2554

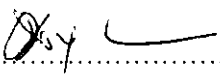
การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2554

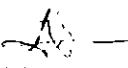
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ วิชาพร อินทร์ประเสริฐ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

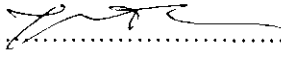

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกสิกร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกสิกร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรางคณา ธรรมลิขิต)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกสิกร)

วันที่...๖...เดือน.....พฤษภาคม...พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความเมตตาของรองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกสิกร กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขจุดบกพร่องจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 8 ท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไข เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา 185 เขตทั่วประเทศ และผู้อำนวยการ โรงเรียนในการช่วยเหลือให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเก็บข้อมูลและ แจกแบบสอบถามผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอขอบคุณนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4 ที่เป็นกลุ่ม ประชากร ที่กรุณาตอบแบบสอบถามจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณบิดา และมารดาของผู้วิจัยที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วง รวมถึงพี่ ๆ เพื่อน ๆ และบุคลากรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีความสำคัญยิ่ง

ประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดามารดาผู้มี พระคุณสูงสุด และครูอาจารย์ผู้ประสทาวิชา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

วิภาพร อินทร์ประเสริฐ

50911795: สาขาวิชา: เทคโนโลยีการศึกษา; กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา)

คำสำคัญ: การประเมิน/ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร/ นักเรียน

วิทยานิพนธ์: การประเมินความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4 (THE EVALUATION OF KNOWLEDGE AND COMPETENCY OF USING INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES FOR LEARNING IN 1-4 LEVEL STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, กศ.ค., มนตรี เข้มกลสิกร, กศ.ค. 202 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน ความรู้ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ แบบ เครื่องเคี้ยว และความรู้ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสืบค้นความรู้บนอินเทอร์เน็ต การใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อสื่อสารและการแลกเปลี่ยน ความรู้ และการมีส่วนร่วมหรือมีการสร้างเว็บไซต์/เว็บบล็อก โดยจำแนกตามภูมิภาค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4 จำนวน 29,099 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็น แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด แบ่งออกเป็นชนิดเลือกตอบจากรายการและมาตราประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า

การใช้คอมพิวเตอร์ทำกิจกรรมของนักเรียน 3 อันดับในภาพรวมทั้งประเทศ ส่วนใหญ่นักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-2 ใช้เล่นเกมมากที่สุด รองลงมาใช้พิมพ์งานและวาดภาพ และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ใช้พิมพ์ งานมากที่สุด รองลงมาใช้ฟังเพลงและเล่นเกม

ความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ในภาพรวมทั้งประเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับรู้และเคยทดลองทำแต่ยังไม่ชำนาญ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สามารถวาดภาพ และลงสีตามจินตนาการมากที่สุด รองลงมารู้จักและเรียกชื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์ ส่วนการ แก้ไขข้อมูลบนสไลด์น้อยที่สุด และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ในภาพรวมทั้งประเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปฏิบัติหรือใช้บ่อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดเก็บแฟ้มข้อมูลมากที่สุด รองลงมาการคัดลอก ไฟล์ ส่วนการสร้างสูตรเพื่อคำนวณเลขน้อยที่สุด

ความรู้ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ในภาพรวมทั้งประเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับรู้บ้างเล็กน้อยแต่ยังไม่เคยทำ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสืบค้นความรู้จาก เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมาสามารถรับส่งอีเมลในการแลกเปลี่ยนความรู้ ส่วนมีการติดตาม บล็อกของผู้อื่นน้อยที่สุด และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ในภาพรวมทั้งประเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับรู้และ เคยทดลองทำแต่ยังไม่ชำนาญ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสืบค้นความรู้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มากที่สุด รองลงมาสามารถรับ/ส่งอีเมล ส่วนสามารถสร้างเว็บไซต์ด้วยตนเองน้อยที่สุด

50911795: MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY ; M.Ed (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORDS: THE EVALUATION/ USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION
TECHNOLOGIES/ STUDENT.

VIPAPORN INPRASERT : THE EVALUATION OF KNOWLEDGE AND COMPETENCY OF
USING INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES FOR LEARNING IN 1-4 LEVEL
STUDENTS. ADVISORY COMMITTEE : PONGPRASERT HOKSUWAN, Ed.D., MONTREE
YAMKASIKORN, Ed.D. 202 P. 2011.

This study aims to evaluate knowledge and competency on use of stand-alone computer and Internet in terms of Internet searching, e-mail for communication and knowledge exchange, and website/ blog development and participation. The study was classified by regions. The samples were 1-4 level students, a total of 29,099. The study tools included two sets of the questionnaires, divided into checklist and rating scale.

The statistics for data analysis covered percentage, mean, standard deviation and mode.

The research results reveal as follows.

The top three computer uses of the 1-2 level students, in overall, were playing game, followed by typing and drawing, and of the 3-4 level students were typing, followed by music listening and playing game.

Average knowledge and competency on computer use of the 1-2 level students was I know and have done it but I was not an expert. Considering each item, it was found that the highest was I draw and color imagined pictures, followed by I know and can call computer equipment's names and I revise data on slides, respectively. Average knowledge and competency on computer use of the 3-4 level students was at the practitioner or often use level. Considering each item, it was found that the highest was database, followed by file copying and setting of calculation formula, respectively.

Average knowledge and competency on Internet use of the 1-2 level students was I have some knowledge but have never done it. Considering each item, it was found that the highest was Internet searching, followed by e-mail for knowledge exchange and following other persons' blogs, respectively.

Average knowledge and competency of Internet use of the 3-4 level students was I know and have done it but I was not an expert. Considering each item, it was found that the highest was Internet searching, followed by e-mail and website development, respectively.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามการศึกษา.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การประเมิน.....	10
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.....	15
ความรู้.....	50
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน.....	53
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	73
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	93
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย.....	100
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน.....	103
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.....	105
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.....	124
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความรู้ ความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้.....	126
การวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4.....	143
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	145
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	145
วิธีดำเนินการวิจัย.....	145
สรุปผลการวิจัย.....	146
ข้อเสนอเชิงนโยบาย.....	150
อภิปรายผลการวิจัย.....	151
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	154
บรรณานุกรม.....	155
ภาคผนวก.....	161
ภาคผนวก ก.....	162
ภาคผนวก ข.....	164
ภาคผนวก ค.....	173
ภาคผนวก ง.....	177
ภาคผนวก จ.....	180
ภาคผนวก ฉ.....	182
ภาคผนวก ช.....	196
ภาคผนวก ซ.....	199
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	202

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2-1	พฤติกรรมที่คาดหวังของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการที่แสดงถึง สมรรถนะสำคัญ.....	54
3-1	แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของ นักเรียน จำแนกตามเขตภูมิภาค...	79
3-2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนจำแนกตามเขตกรุงเทพ และปริมณฑล.....	79
3-3	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนจำแนกตามภาคกลาง.....	80
3-4	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนจำแนกตามภาค ตะวันออก.....	80
3-5	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนจำแนกตามภาคเหนือ.....	81
3-6	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนจำแนกตามภาคตะวันออก เฉียงเหนือ.....	82
3-7	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนจำแนกตามภาคใต้.....	83
3-8	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา เขตกรุงเทพและปริมณฑล.....	84
3-9	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ภาคกลาง.....	85
3-10	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก.....	86
3-11	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ภาคเหนือ.....	87
3-12	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	89
3-13	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-4 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ภาคใต้.....	91
3-14	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียน และจำนวนแบบสอบถามที่เก็บได้.....	101
4-2 แสดงจำนวนของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาค และภาพรวมทั้งประเทศ.....	103
4-3 แสดงการมีคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้านของนักเรียน จำแนกตามภูมิภาค และภาพรวมทั้งประเทศ.....	105
4-4 แสดงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่บ้านของนักเรียน จำแนกตามภูมิภาค และภาพรวมทั้งประเทศ.....	107
4-5 แสดงสถานที่ที่นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จำแนกตามภูมิภาค และภาพรวมทั้งประเทศ.....	109
4-6 แสดงสถานที่ที่นักเรียนเรียนคอมพิวเตอร์ จำแนกตามภูมิภาค และภาพรวมทั้งประเทศ.....	111
4-7 แสดงการเรียงลำดับการใช้คอมพิวเตอร์ทำกิจกรรมของนักเรียน จำแนกตาม ภูมิภาคและภาพรวมทั้งประเทศ.....	114
4-8 แสดงการเรียงลำดับการใช้อินเทอร์เน็ตทำกิจกรรมของนักเรียน จำแนกตาม ภูมิภาคและภาพรวมของประเทศ.....	116
4-9 แสดงการใช้อินเทอร์เน็ตใน 1 สัปดาห์ของนักเรียน จำแนกตามภูมิภาค และภาพรวมของประเทศ.....	118
4-10 แสดงการได้รับประโยชน์จากการใช้งานทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน จำแนกตามภูมิภาคและภาพรวมของประเทศ.....	121
4-11 แสดงการเรียงลำดับปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียน จำแนกตามภูมิภาค และภาพรวมของประเทศ.....	124
4-12 แสดงความรู้/ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 จำแนกตามภูมิภาคและภาพรวมของประเทศ.....	126
4-13 แสดงความรู้/ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 จำแนกตามภูมิภาคและภาพรวมของประเทศ.....	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-13 แสดงความรู้/ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 จำแนกตามภูมิภาคและภาพรวมของประเทศ.....	130
4-14 แสดงความรู้/ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 จำแนกตามภูมิภาคและภาพรวมของประเทศ.....	133
4-15 แสดงความรู้/ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 จำแนกตามภูมิภาคและภาพรวมของประเทศ.....	139

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2-1	แบบแผนการประเมินของ Suchman.....	12
2-2	แบบการประเมิน CIPP – Model ของ Stufflebeam.....	12

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University